

Er din kollega...

reserveret?

passiv?

træt?

fraværende?

VOLD

har mange ansigter!

Arbejdspladsen gør en forskel

Undersøgelser viser, at arbejdspladsen kan spille en afgørende rolle for at en kvinde kommer ud af et voldeligt forhold. Landets krisecentre møder da også rigtig mange kvinder, hvis kollegaer eller ledere har hjulpet dem i kampen for at få en normal hverdag, uden vold.

Voldsramte kvinder er svære at få øje på

Andre kvinder beretter desværre om arbejdspladser, der ikke støttede deres forsøg på at bryde ud af et voldeligt forhold. Ofte er arbejdspladsens manglende støtte et udtryk for, at partnervold stadig i dag er et skjult og tabubelagt problem. Dét betyder, at voldsramte kvinder kan være svære at få øje på for kollegaer og ledere - og at mange arbejdspladser er usikre på, hvordan de håndterer sådan en situation.

LO og Dannerhuset er derfor gået sammen om at lave denne folder, der giver viden om partnervold og gode råd til at tackle problemstillingen.

Giv kvinden en håndsækning

Alle erfaringer viser, at arbejdspladsen kan gøre en væsentlig forskel. I flere tilfælde er det ligefrem arbejdspladsen, som giver kvinden netop den håndsækning, der skal til, for at hun kan kæmpe sig fri af volden.

Bryd tavsheden

Partnervold er svært at tale om – og en voldsramt kvindes historie kan være næsten ubærlig at lytte til. Hvis du ikke selv snakker med din kollega om dine tanker, er det vigtigt at du deler din bekymring med andre, f.eks. din leder eller tillidsrepræsentant. Partnervold har forfærdelige menneskelige konsekvenser, men betyder også mindre produktivitet, flere sygedage og dårligt arbejdsmiljø. Partnervold er et samfundsproblem, der berører os alle. Bryd tavsheden.

Folderen er udført i samarbejde mellem LO og Dannerhuset - 2007

Tekst: Lotte Nystrup Lund, Dannerhuset

Koncept/Design: Ann Thor

Foto: www.tansberg-photo.com

Tryk: Silkeborg Bogtryk

www.lo.dk
www.dannerhuset.dk

Hvor mange dør af vold i hjemmet?

24 kvinder dør hvert år som følge af vold i hjemmet.

7 gange om året dør et barn.

Hvordan får jeg øje på en voldsramt kollega?

Partnervold foregår ofte i det skjulte, inden for hjemmets fire vægge. Men nogle gange er volden også synlig for andre.

Krisecentre møder kvinder, der

- konstant bliver ringet op i arbejdstiden, nogle dage 50 gange i timen
- ikke må deltage i nogen sociale aktiviteter på arbejdspladsen
- midt i arbejdstiden får uventet besøg og tvinges væk fra arbejdspladsen
- må skjule blå mærker og hævelser med tørklæder, ekstra lag tøj og masser af make-up
- ikke må gå alene uden for hjemmet og derfor altid bliver kørt til og fra arbejde.

Voldsramte kvinder har langt større risiko for at

- have fysiske gener som f.eks. mavepine og hovedpine
- have et dårligt helbred
- være angste og depressive
- have et højt fravær
- have samarbejdsproblemer
- døje med træthed.

*Kilder anvendt i denne folder:
LOKK og Karin Helweg-Larsen, Institut for Folkesundhed samt
Amnesty International*

Hvor mange kvinder udsættes for vold?

Hvert år udsættes 1 ud af 25 voksne kvinder i Danmark for fysisk vold eller trusler om vold.

Hvad kommer partnervold mig ved?

Den partnervold, kvinder er udsat for, har vidtrækkende fysiske og psykiske konsekvenser. Både for kvinden selv og for de børn, der dagligt er vidne til volden. Partnervold gennemsyrrer alle aspekter af en voldsramt kvindes liv. Volden får derfor også indflydelse på kvindens trivsel og formåen på arbejdet. I samtalerne på krisecentrene er det rystende historier, der fortælles.

Krisecentre møder kvinder, der:

- mange nætter bliver vækket 10-20 gange
- bliver slået i baghovedet om morgenen, inden de skal på arbejde
- gennembankes i weekenden, så de ikke kan møde op på deres nye job den første dag
- får revet alle de rene uniformer i stykker, så de må komme i snavset tøj på arbejde
- ikke selv råder over deres løn, men i stedet får f.eks. 30 kr. om måneden i lømpepenge
- får flået deres cykeldæk op med køkkenkniven, lige inden de skal af sted om morgenen
- oplever, at arbejdsgiveren bliver ringet op og forsøgt overbevist om, at kvinden er psykisk syg.

Hvad koster vold?

Partnervold koster det danske samfund minimum 370 millioner kroner om året i direkte udgifter til bl.a. politi og krisecenterophold.

Voldsramte kvinder på job

Halvdelen af de kvinder, der bor på et krisecenter, har alene i deres seneste forhold været udsat for vold i mere end tre år.

En ud af fem kvinder, der bor på et krisecenter, har et arbejde.

En typisk årsag til at voldsramte kvinder på krisecenter ikke har et arbejde er, at kvinden havde for meget sygefravær på arbejdet.

Hvorfor udøver han vold?

Familierelateret vold er afmagtens modstykke.

Vold giver voldsudøver følelsen af styrke og kontrol.

Vold vender afmagtsfølelsen til en oplevelse af magt.

Hvor udbredt er vold i hjemmet?

Hvert år bliver 41.000 kvinder og 29.000 børn i Danmark udsat for vold i hjemmet.

Bliver mænd udsat for partnervold?

Ja. Men der findes ingen tilsvarende opgørelse over antallet af mænd, der udsættes for vold i hjemmet i Danmark.

Hvad gør man som arbejdsplads?

- 1. Skab klarhed over hvem på arbejdspladsen, der kan hjælpe**
- og vær bevidste om, hvad de kan hjælpe med.
- 2. Giv medarbejderne viden**
- oplys om, hvordan man får øje på en voldsramt kollega og håndterer situationen.
- 3. Udarbejd en politik på området**
- tag emnet op i samarbejdsudvalget og integrer retningslinjer i personalepolitikken.
- 4. Tilbyd muligheder for støtte til voldsramte medarbejdere**
- ved f.eks. at give kvinden akut krisehjælp hos en psykolog.
- 5. Vær en rummelig arbejdsplads**
- vær åbne for, at kvinden kan have behov for særlige hensyn i en periode.

Hvem er han?

Voldsudøvere kommer fra alle samfundslag.

De er i overvejende grad danske statsborgere.

Hvorfor har hun valgt en voldelig mand?

Partnervold er kendetegnet ved, at den typisk starter i det små og derefter udvikler sig over tid.

Volden gror som en spiral: Den tiltager i grovhed og hyppighed over uger, måneder, år.

Kærligheden kommer først, siden volden.

Der er ingen, der bevidst vælger at indlede et forhold til en voldelig mand.

Hvorfor går hun ikke bare?

Et væsentligt element af volden er nedbrydning af kvindens psyke.

Voldsramte kvinder overbevises typisk om, at :

- volden er helt normal
- volden er hendes egen skyld
- volden kun eksisterer i hendes fantasi
- volden hjælper hende, fordi hun er psykisk syg.

Den systematiske nedbrydning af kvindens selvværd påvirker hendes evne til at overskue den situation hun er i – og til tage en endegyldig beslutning om at flytte og starte et nyt liv.

Samværet veksler også konstant mellem ømhed og vold. Det øger forvirringen og usikkerheden hos kvinden.

Derfor er det vigtigt at møde den voldsramte kvinde fordomsfrit, med anerkendelse og vilje til at støtte og hjælpe.

Hvilke kvinder udsættes for vold?

Voldsramte kvinder kommer fra alle samfundslag.

Mere end 50% af kvinderne på landets krisecentre er etnisk danske.

Kira støtter

Eksempel fra hverdagen

Kira er mellemløber på en lille arbejdsplads med 10 ansatte. Kollegaerne kender hinanden ret godt, mange bor i samme område og ses også i fritiden. **Kira har lige ansat Berit** i en vikar-stilling. Til jobsamtalen undrer Kira sig over, at Berits mand også er med, men Kira tænker, at det nok er fordi, han har kørt Berit derhen og derfor alligevel er der. Da Berit har været ansat nogle uger, undrer Kira sig over, at Berit altid går i sådan nogle **store striktrøjer**. Men Kira når aldrig at få snakket med Berit om sin undren, for efter en måned som vikar får Berit fast job et andet sted.

Tre måneder senere er der brug for en fast medarbejder. Kira har gennem en af sine medarbejdere hørt, at Berit er blevet fyret fra sit nye arbejde. Det var noget med for meget fravær, og der er også snak om, at **Berits mand har slået hende**. Kira tænker, at Berit altid var så omhyggelig i sit arbejde, så selvom hun er lidt indelukket, er hun oplagt til jobbet. Kira tænker også, at hvis ikke deres arbejdsplads kan rumme Berit, hvem kan så? Berit bliver ansat - igen.

Berit får nu sin faste gang i huset. Efter et par måneder tænker Kira, at Berit altid virker så tynget. En stille formiddag spørger Kira, hvad der er i vejen? Berit fortæller, at det ikke går så godt derhjemme, og at hendes **kæreste er meget jaloux**. Hun forklarer, at det er for at undgå problemer derhjemme, at hun altid har store trøjer på. Det er vigtigt, at hun ikke er udfordrende i sin tøjstil - selv bluser med rund hals skal undgås.

Det næste halve års tid snakker Kira og Berit sammen jævnlige, og **der opbygges et tillidsforhold** mellem de to. En dag siger Berit direkte, at hendes mand slår hende. Kira svarer, at hun endelig skal sige til, hvis **arbejdspladsen kan gøre noget**.

Efter nogle uger flytter Berit ind i en venindes lejlighed. **Hun ringer også til et krisecenter** og får talt med en rådgiver om sin situation. I den følgende tid snakker Kira og Berit meget sammen. De aftaler, at **Berit skal sige det liged**, hvis hun har behov for at få fri, fordi hun har det svært. Hun skal ikke finde på undskyldninger med ondt i hovedet osv. Senere hjælper Kira også Berit med at læse korrektur på nogle breve til statsforvaltningen i forbindelse med en forældremyndighedssag.

Et år efter sin fastansættelse bor Berit i egen lejlighed og har fået fuld forældremyndighed over sin datter. Hun er blevet meget mere udadvendt, og går godt i spænd med de andre kollegaer på arbejdspladsen.

Historien er sand, men Berit og Kira hedder i virkeligheden noget andet.

Hvor mange søger hjælp?

Mere end 12.000 kvinder søger årligt hjælp hos et krisecenter.

Hvad gør man som kollega?

1. **Reager hurtigt på krisetegn** - *spørg hellere én kollega for meget, end én for lidt*
2. **Bryd tavsheden** - *skab en situation, hvor I kan tale uforstyrret sammen*
3. **Udtryk din bekymring og sæt ord på volden** - *tal direkte om, hvad du ser*
4. **Tag ikke en afvisning personligt** - *accepter, at du ikke ved, hvorfor hun afviser dig*
5. **Følg op på jeres samtale** - *tænk på, at hendes situation kan have ændret sig siden sidst*
6. **Udvis omsorg og omtanke** - *vis hende, at du gerne vil hjælpe*
7. **Vær tålmodig** - *hjælp hende i det tempo, hun ønsker*
8. **Vær åben og lyttende** - *respektér hendes syn på situationen, og giv ikke gode råd*
9. **Afhold dig fra at fordømme** - *spørg aldrig, hvorfor hun ikke bare forlader sin partner*
10. **Fortæl hende om mulighederne for hjælp** - *på arbejdspladsen og andre steder.*

Det vigtigste er at bryde tavsheden.

Hvor foregår volden?

Det farligste sted for en kvinde at opholde sig er derhjemme:

2 ud af 3 tilfælde af vold mod kvinder i Danmark foregår i hjemmet.

Volden stopper ikke pludseligt

Voldens omkostninger på arbejdsmarkedet er ukendte

Vær opmærksom på, at volden og dens konsekvenser ikke nødvendigvis stopper, når kvinden flytter fra den voldelige partner.

- Når kvinden flytter, er hun allermost udsat. Chikane og trusler på livet er typiske elementer i kølvandet på en adskillelse
- Den fysiske og psykiske vold kan fortsætte i uger, måneder, år
- Der er mange nye udfordringer for kvinden – og typisk intet eller meget lille netværk, der kan aflaste. Der kan være praktiske opgaver i forbindelse med etablering af nyt hjem, møder i kommunen og statsforvaltningen, samt dokumentation og møder forbundet med retssager mv.
- Voldsramte kvinder er ofte psykisk nedbrudte, og genopbygningen af selvværd og en normal hverdag tager tid – fra måneder til år.

Hvad indeholder en politik med fokus på vold?

Først og fremmest tilkendegiver en personalepolitik om vold, at virksomheden tager partnervold alvorligt – at vold ikke er en privatsag.

En politik kan f.eks. indeholde:

- Mulighed for ændrede arbejdstider eller -funktioner i en periode
- Oplysninger om hjælpemuligheder
- herunder hvem der er kontaktperson i den type sager; f.eks. en leder eller tillidsrepræsentant.
- Information om lokale krisecentre og andre rådgivningsmuligheder
- Henvisning til akut bolig-liste, hvis arbejdspladsen råder over ejendomme
- Krisehjælp hos en psykolog
- Procedurer, der sikrer opfølgning på kvinden – også efter at hun er flyttet fra voldsudøver.

Det er ikke skamfuldt
at tale om vold

Kantineleder bryder tavsheden

Eksempel fra hverdagen

Erik er daglig leder af en kantine på en stor arbejdsplads. Han er begyndt at lægge mærke til, at Shannet, en af køkken-assistenterne, ser meget trist ud. For hver dag der går, virker **Shannet** faktisk mere og mere deprimeret. Efter en uges tid spørger han Shannet direkte hvad der er galt, og hvordan hun har det? Shannet bliver nu rigtig ked af det og fortæller, at hun har en **kæreste, som slår hende** og som også **taler rigtig grimt til hende**. Men at hun ikke ved, hvor hun kan få hjælp.

Shannet lever meget isoleret med sin mand og har **ingen veninder eller familie** at snakke med om sin situation. Hun kender desuden ikke til mulighederne for støtte og rådgivning. Erik lover at undersøge sagen, og de aftaler at mødes igen tre dage senere. Det passer Shannet godt, for så får hun lige et par dage til at vænne sig til, at hun har **fortalt sin hemmelighed** til nogen.

Erik ringer i mellemtiden til det lokale krisecenter og får en snak med dem om situationen. Da Shannet og Erik mødes igen, kan Erik fortælle Shannet om de muligheder for hjælp og støtte, som krisecentret oplyste om.

Shannet vælger at flytte på krisecenter et par dage senere. De første fire uger af krisecenter-opholdet sygemelder Shannet sig. Hun er utrolig **bange for at miste sit job** men er samtidig depressiv og kan slet ikke overskue den situation, hun er havnet i.

Efter fire uger starter Shannet **på arbejdet igen**. Efter 10 måneder på krisecentret flytter Shannet i egen lejlighed. Da Shannet flytter fra krisecentret, siger hun glad men eftertænksomt, at det var arbejdet, der blev hendes redning.

Historien er sand, men Shannet og Erik hedder i virkeligheden noget andet.

Hvad er partnervold?

Vold i hjemmet har mange former:

- Fysisk vold
- Psykisk vold
- Materiel vold
- Økonomisk vold
- Seksuel vold

Rådgivning og information

- **Landsorganisationen af Kvindekrisecentre – LOKK**

www.lokk.dk

Her finder du link til det nærmeste krisecenter

- **Hotline for voldsramte kvinder**

Tlf. 70 20 30 82

- **Hjemmesiden www.voldmodkvinder.dk**

- **Rådgivning med fokus på voldsudøvere**

Dialog mod vold - www.dialogmodvold.dk

Alternativ til vold – www.atv-roskilde.dk

Manderådgivningen i Ålborg - www.manderaad.dk

- **Rådgivning med fokus på mødre**

Mødrehjælpen - www.mhj1983.dk

Tlf. 70 11 12 12

Dannerhuset

Dannerhuset er et landsdækkende krisecenter.

I vores arbejde møder vi dagligt voldsramte kvinder fra hele landet og fra alle samfundslag. Tusinde kvinder søger årligt hjælp og rådgivning, og mange er i så akut fare, at de søger sikkerhed i vores krisecenter.

Dannerhuset arbejder for at stoppe volden i hjemmet både via rådgivning og forebyggelse.

Vi håber, du i denne folder får viden om hvordan du tackler mødet med en voldsramt kvinde.

Du er altid velkommen til at kontakte os.

www.dannerhuset.dk

ukoncentreret?

asocial?

trist?

afvisende?

Råd til hvordan du hjælper en voldsramt kollega